

MESLEKİ BİLGİYE VE GELİŞEN DÜNYAYA HÂKİM DİN GÖREVLİLERİ

Din, dünya kurulduktan günümüze kadar hayatın her anında ve safhasında kendini hissettiren bir umdedir. İlk insan ve Peygamber Hz. Âdem'den itibaren mücadeleler genellikle dini temellidir. Hz. Peygamberin mücadeleleri de bu meyandadır. Kendi tarihimize baktığımızda da farklı bir durumla karşılaşmamaktayız. Haçlı seferleri milletimizin hâkimiyeti karşısında korkuya kapılan Avrupa devletlerinin papanın teşvikiyle ülkemizi işgal etme çabasından başka bir şey değildir. Bunun bile temelinde haçlı ruhu yani Hristiyanlık yatmaktadır. 11 Eylül saldırılarından sonra dönemin Amerika başkanının “bu bir haçlı seferidir” demesi tesadüfi değildir. Türkiye'nin Avrupa birliğine başvurusu karşısında aldığı cevabın “Biz Hristiyan birliğiyiz, içimize bir Müslüman ülkeyi alamayız” ifadeleri unutulmamalıdır.

Bugün iç karışıklıkların, öldürmelerin, savaşların ve katliamların olduğu yerlerin tamamı yakını neden İslâm ülkeleridir? Neden hiçbir Hristiyan memleketinde savaş yaşanmamaktadır? Buradan aslında haçlı ruhunun devam ettiği, devletlerin dinsel temeller üzerinden kaygılarının ve hedeflerinin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Dinin hayatın her anında kendini hissettirdiği bir noktada onu anlatan konumunda olan din görevlilerinin de bu duruma vakıf olması, zamanı iyi okuması, gelişmeleri ve değişimleri iyi takip etmesi, ilmi birikimini o yönde teksif etmesi elzem görünmektedir.

Din görevlileri, görevleri gereğince halkla devamlı irtibat halinde bulunan kişilerdir. Onların bilgi birikimlerinin yeterli olup-olmaması etrafında bulunan kişileri, cemaati direkt etkilemektedir. Dolayısıyla onların her şeyden önce mesleki birikimi yeterli görevliler olması gerekmektedir.

Mesleki birikimde en önemli öge Kur'an-ı Kerîm'e vakıf olmaktır. Din görevlilerimiz Kur'an-ı Kerîm'i genellikle hatimlerde, cenazelerde, hasta ziyaretlerinde, bazı namazların önünde ve yaz kursları bünyesinde okumaktadırlar. Dinin temel nassı olan Kur'an-ı Kerîm'i iyi bilmeyen bir kişinin her şeyden önce mesleki birikimi yeterli değildir. Zikrettiğimiz noktalarda onu okumak ve manasına vakıf olmak önemlidir. Ancak bunu ilk başta kendimiz her gün onunla muhatap olarak gerçekleştirebiliriz. Çünkü İslâmî ilimlerde temayüz etmiş önemli âlimlerin bir güne başlarken ilk önce 5, 10 veya 20 sayfaya kadar okudukları bilinmektedir. Çünkü Kur'an-ı Kerîm, bizim hayata başlama kapımız ve rehberimizdir. Güne onunla başlamak gerekmektedir.

Din görevlilerimiz ile birlikte toplumsal Kur'an algımıza bakıldığında şekilci bir anlayışımızın olduğu muhakkaktır. Sadece cenazede, ölenlerin arkasından okunan hatimlerde ve duvarda kılıfın içindeki Kur'an anlayışı şeklen yaklaşımları göstermektedir. Akif merhumun “İnmemiştir hele şu Kur'an bunu hakkıyla bilin, ne mezarlıkta okumak ne de fal bakmak için” ifadesi aslında halimizi tam olarak yansıtmaktadır. Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerîm'i bir hayat kitabı olarak indirmiştir. Onunla bir Müslüman hayatının her anını tanzim etmesi gerekir. Sadece ölüm anında

hatırlanan bir kitap değildir. Bu noktada din görevlilerimizin de Kur'an ile barışık ve onun hükümlerine vakıf bir anlayışı benimsemelidirler. Mutlaka söz konusu konuları hakkıyla yerine getirenler bulunmaktadır. Ancak genel durum bunun zıttını göstermektedir. Müftülere sorularak yapılan bir ankette de din görevlilerinin birincil sorunun Kur'an-ı istenilen seviyede okumamak olduğu tespit edilmiştir.

Din görevlilerimizin hadis bilgisi zayıf durumdadır. İlk başta altı hadis kitabı olarak isimlendirilen Kütüb-i Sitte nedir diye sorulduğunda büyük bir kesim doğru cevabı verememektedir. Bu kitaplar dini hükümlerin istinbad edildiği hadisleri ihtiva etmektedir. En iyi bilmemiz gereken kitapların neler olduğunu bile maalesef birçok arkadaşımız bilmemektedir. Bu durum, dinin iki ana umdesinden birinin zayıf olduğunu göstermektedir.

Hadis bilgisini geliştirme konusunda din görevlilerimize bir hadisçi olarak İmam Nevevi'nin Riyazü's-Sâlihîn isimli eserini baştan sona okumalarını salık veriyorum. Hadis ilminde temayüz eden âlimlerin önemli bir kısmı söz konusu eserin sahîh hadislerden müteşekkil olduğunu ifade etmektedirler. Hem hadis bilgisinin gelişmesi, hem baştan sona bir hadis kitabı okumak, hem de cemaatimize sağlam kaynaklardan hadis aktarma becerisini gösterme ameliyesi içinde olabiliriz.

Herhangi bir yerde, kitapta ve sohbette birileri "Hz. Peygamber şöyle buyurdu" dediğinde mutlaka hadisin kaynağı sorulmalıdır. Çünkü hadis olarak zikredilen ve halk arasında meşhur birçok uydurma rivayetler ortalıkta dolaşmakta, bilmeyen ve bizi dinleyen kişileri ise yanlış yönlendirebilmekteyiz. Hadis-i şeriflerin hangi kitapta geçtiğinden ziyade sıhhatinin ne olduğuna bakmak gerekmektedir. Bugün Müslümanlar olarak, gerek dini cemaatlerin gerekse küçük sohbet halkalarının önem verdiği kitaplardaki hadislerden bazılarının uydurma olduğu hadis ilminde uzmanlaşmış araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Konu bu kadar önemli iken din görevlilerimizin teklif ettiğimiz hadis kitabını, bir de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 7 ciltlik hadis çalışmasını edinebilir ve hadis bilgilerini geliştirebilirler. Prof. Dr. İsmail Lütfi Çakan hocamızın Diyanet İlmi Dergi'de "Hadis kaynaklarından nasıl faydalanır" başlıklı makalesi okunabilir.

Din görevlileri, Kur'an ve hadis bilgisinin üzerine iyi bir ilmihal okumalıdır. Bugün din görevlilerine gelen soruların önemli bir kısmında soruyu soran kişi cevabını alamamaktadır. Bu, ilmihal bilgisi açısından yetersiz olduğunun bir göstergesi değil midir? Abdestten namaz, oruç, hac, zekât ve toplumsal meselelerdeki durumların din açısından değerlendirmesini ihtiva eden ilmihallerin bu noktada iyi okunması ve değerlendirilmesi lazımdır.

Din görevlilerinin mesleki birikimleriyle her şey bitmemektedir. Karşısına çıktığı ve dini anlatacağı cemaatine ayet ve hadisler ile birlikte dünya genelindeki Müslümanların da durumlarını yansıtması gerekmektedir. Onun için, ilk önce din görevlisi her gün hem ülkesinin, hem dünyanın dolayısıyla İslâm âleminde yaşanan olayları, problemleri ve gelişen olayları takip etmelidir. İslâm dünyasından bigâne

kalan bir din görevlisinin cemaatine yapacağı katkı sınırlı kalacaktır. Hz. Peygamber, “Müslümanların bir binanın tuğlaları gibi” veya “bir vücudun azaları gibi” olduğunu bildirmiyor mu? Parçası olduğumuz bütün İslâm âleminin sorunlarıyla hem hal olunmalıdır. Bir din görevlisi kardeşlerinin hallerini, çektiklerini eğer olursa güzel gelişmeleri cemaatiyle paylaşmalıdır.

Din görevlileri, yaşadıkları zamana hâkim olmaları gerekir. Hem dini, hem de ilmi gelişmeleri takip etmelidirler. Kendi alanında yeni yayınlanan fetvaları ve çalışmalarını elinden geldiğince takip etmelidir. Bilginin önem kazandığı günümüzde, dini hükümlerde “caizdir” veya “caiz değildir” ifadesinden ziyade, meseleye temel teşkil eden ayet ve hadislerle anlatmayı yeğlemelidir. Çünkü insanlar ellerinin altındaki bilgisayarlarla birçok bilgiye ulaşabilmektedir. Bu noktada faydalı faydasız sunulan birçok bilginin içinde din görevlilerinin cemaatlerine doğruları anlatmayı tercih etmelidirler.

Din görevlilerinin yaptığı iş fevkalade önemlidir. Karşılaştıkları problemler oldukça fazladır. Her şeyden önce insanlarla ilişkileri olan meslekler oldukça yorucu ve emek ister. Onlar, cemaatlerinin düğün, cenaze, asker uğurlama, hatim, hasta ziyareti, yardımlaşma, imar ve inşa süreçlerinde yer almaktadırlar. Toplumda merkezi bir konumdadırlar. Bu konumu kullanarak ve mesleki deneyim ve bilgilenmeyi sağlayarak daha güzel hizmet etmenin yollarını bulmak en doğru olanıdır. Çünkü onlar, toplumsal değerler içinde tuz mesabesinde olan dinin ve insanların bir araya geldiği ve bütünlük oluşturduğu caminin görevlileridirler.